

ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ СТУПЕНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ МЕНЕДЖЕРІВ ТУРИЗМУ

Тоберко Л.О., ст. викладач

Дніпровський транспортно-економічний коледж

Науковий керівник – д-р екон. наук, проф. **Л.М. Яцун**

Харківський державний університет харчування та торгівлі

Систематизація існуючих науково-методологічних та практичних підходів до підготовки менеджерів для різних секторів економіки вказує на широку їх різноманітність та протиречивість базових принципів, що вимагає узагальнення цілей та функцій управління бізнесом з метою цілеспрямованого управління ним. Прилюбій різновидності бізнесу управління має виконувати всі свої функції в системі для ефективного функціонування бізнесу.

В результаті проведених досліджень бізнес-процесів підприємств торгівлі, туризму та готельно-ресторанного господарства відомі теорії та класифікації концепцій управління фірмою поділено на статичні та динамічні. Статичні моделі управління описують зміст менеджменту і базуються переважно на загальних бізнес-процесах та функціях, але не пояснюють причини відхилення від інших чинників пов'язаних зі специфікою бізнесу, особливостей організації, національних факторів регулювання підприємництва. Динаміку поведінки організацій та менеджерів описують поведінкові (біхевіоричні) теорії науки управління, які враховують вплив різноманітних за своїм походженням чинників (як раціонально-логічного, статичного, так і психоемоційного, динамічного характеру), що базується на новій парадигмі поглядів на людину як на біо-енергоінформаційну систему.

Запропоновані в ході дослідження методологічні підходи до управління з позицій психосоматики, як науки, що поєднує емоційні та раціональні методи регламентації управління, спрямовані на встановлення балансу між психо-відчуттєвими та логічними функціями. Природа людини інтегральна і має два аспекти – жорстко детермінований і випадково-імовірнісний (упорядкований і спонтанний). Випадкові моменти зумовлені безліччю потенційних можливостей, а тверда детермінація задана генетичним і соціальним кодами, що програмує розвиток і поведінку людини та пояснюють спонтанне ставлення до прийняття рішень.

Застосування діалектичного підходу показує, що поряд із еволюцією самої людини розвивались і форми управління діловою

активністю та підготовки особливого виду діяльності – управління, а також фахівців цієї справи, які виникають та розвиваються в тісній взаємодії з матеріальними умовами життя суспільства, залежать від рівня розвитку цивілізації і виступають у різних формах, як індивідуально-організованого в малому підприємстві, так і суспільно-організованого (усуспільненого) управління міжнародними корпораціями, торговельними, готельними та ресторанными ланцюгами, яке здійснюється за певними стандартами міжнародного характеру, що потребує відповідних управлінських кадрів.

На відміну від попередніх науково-практичних підходів до управління організацією, доцільно перейти від узагальненої системи бізнес-процесів та підготовки відповідних фахівців з управління ними до індивідуалізованої моделі скоригованої на широке коло чинників та особливостей організації, що суттєво змінює теоретико-методологічні та практичні підходи до планування та управління бізнес-процесами.

В сучасних умовах управління організаціями знаходиться під впливом глобалізаційних процесів, які сприяють становленню універсализму в існуванні людства та віддзеркалюють зростання ступеня пов'язаності суб'єктів світової спільноти за різними напрямками життєдіяльності - в економічній, політичній, екологічній, культурній, комунікаційній сферах тощо. В результаті досліджень встановлено, що у сфері харчування та послуг глобалізація має характер незамкнених циклів, тобто характер соціальних хвиль, наявність яких віддзеркалює двоїсту природу суспільних змін – співвідношення поступовості та циклічності. Хвилеподібність процесу глобалізації зумовлена його суперечливістю, котра відбиває взаємодію двох протилежних тенденцій – зближення суб'єктів світової спільноти та їхньої конфронтації. В сучасному світі ця взаємодія ґрунтується на поєднанні інтеграційних процесів та збереженням країнами і народами їх самобутності й самостійності у різних сферах включаючи підприємництво та управління.

Диверсифікація світового продовольчого ринку йде досить активно, збільшується частка екологічно чистих продуктів та продуктів з високою долею доданої вартості, а також функціональних продуктів та продуктів швидкого приготування. Виник новий сегмент ринку – продукти генномодифікованої технології із наперед заданими властивостями, а відповідно впроваджуються інноваційні форми управління бізнесом. Проведені дослідження свідчать, що сьогодні вся виробничо-економічна система країни, в тому числі і сектори сфери харчування, з управлінської точки зору є переважно об'єктами глобалізації, а не її активними суб'єктами, до чого треба прагнути. Для

подолання цієї ситуації визначено пріоритети національної політики у сфері підприємництва та підготовки кадрів для неї.

Запропоновані нами методологічні підходи до оцінки наслідків глобалізації для різних секторів економіки та форм бізнесу і можливого їх впливу на інші об'єкти економічних відносин доцільно розглядати на макро-, мезо- та мікрорівні управління. В результаті досліджень встановлено, що галузь зі стабільним перевищенням експорту над імпортом отримує позитивні наслідки від міжнародної інтеграції, а галузь зі зворотнім співвідношенням міжнародних торговельних угод – негативні, що дає можливість коригувати бізнес-процеси та проектувати форми управління.

Зворотною тенденцією глобалізації визначено посилення регіональних чинників розвитку соціально-економічних процесів, обумовлених прагненнями зберегти власну етнокультурну спадщину, а у сфері економіки – захистити власний ринок, у сфері харчування – відродити національні традиції підприємництва та управління.

З урахуванням наукового та кадрового потенціалу, існуючих напрацювань і планів наукових досліджень розроблено пропозиції до програм розвитку туризму, транспортної та туристичної інфраструктури Харківської та Дніпропетровської областей, які включають проведення науково-практичних конференцій, моніторинг закладів ресторанного господарства щодо формування кулінарної карти Слобожанщини, спільно із іноземними земляцтвами аналіз автентичності закладів ресторанного господарства зарубіжних кухонь, майстер-класи та фестивалі національних кухонь, літопис Слобожанських ярмарків як культурно-історичної спадщини та чинника туризму, тощо. Особливим розділом секторальних стратегій постає підготовка управлінських кадрів, які мають поєднувати світовий досвід, особливості бізнесу та національні норми і традиції підприємництва.

В якості ефективних інноваційних форм ступеневої підготовки менеджерів запроваджено залучення студентів ДТЕК та ХДУХТ до підготовки наукових робіт, інноваційних проєктів, дипломних і магістерських робіт з регіональних проблем розвитку туризму, проведення спільних заходів на базі туристично-інформаційного центру, участь у виставках та бізнес-форумах.